

saavel til Bedste for de Smaa i Samfundet som for de andre Samfundsklasser. Man har aldrig været i Tvivl om fuldt ud at gennemføre Indfødsrettens Bestemmelser, naar det var til Bedste for de høiere Samfundsklasser. Afgang til Stiftelser og Klostre for Præstener og Sognefruer er hermetisk lukket for Andre end Indfødtte og med Hensyn til de mere indbringende Embeder — jeg vil ikke sige indbringende; thi af dem have vi ingen, men de mere indbringende — er det endogaa ved Grundloven slaaet fast, at de skulle være forbeholdte de Indfødtte. Hvorfor saa ikke gennemføre det Samme til Bedste for disse smaa Bestillinger, som der maaske dog er dem, der se hen til som Lægebrød, og som Andre vilde være fornyede med, efter de beskrevne Fordringer, de stille til Livet? Det forekommer mig, at det er en Betragtning, man ligesom maa fastholde, naar man vil gennemføre den Lighedsgrundsaetning, som vi dog i vor Tid Alle ere enige om at fastholde. Men jeg kan godt tænke mig, at man fra gammel Tid i Kraft af den Tradition, som har udviklet sig fra Enevældens Tid, ikke har havt just den samme Opmærksomhed henvendt paa disse smaa Bestillinger som paa de store Embeder, og jeg vil sige, at man ligesom ved de mest urigtige, ja futile Grunde har søgt at slippe dem fra. Jeg skal nævne et Exempel: Der er en Skrivelse fra Kultusministeriet af 1861, som siger, at Skolelærere ikke behøve at have Indfødsret. Det er en af de allerurigtigste Paastande, som jeg kan tænke mig. Jeg kan ikke tænke mig, at det skulde kunne stemme med Indfødsrettens Princip, at de Mænd, hvem Folkets Opdragelse betroes, ikke skulde være danske Mænd, at den skulde have overladt Folkeopdragelsen og Folkeundervisningen til Udlændinge, og jeg kan heller ikke se rettere, end, at naar det i Indfødsrettens § 1 hedder, at alle Embeder og Tjenester i den geistlige Stand skulle være forbeholdte Indfødtte uden Hensyn til, om de Paagjældende bestikkes af Kongen eller ikke, maa denne Bestemmelse ogsaa omfatte Skolelærere, thi jeg maa anse det for givet, at dengang har man betragtet Skolelærerne som et Slags Tilbehør til Præsterne, og jeg skal gjøre opmærksom paa, at de jo endnu henregnes til den geistlige Stand, forsaavidt de skulle svare for de geistlige Domstole. Naar man nu spørger: „Hvorledes er man da naaet til at sige, at Skolelærere ikke behøve at have Indfødsret?“ saa har jeg tilfældig fundet den Grund, hvorpaa det støttes. Den findes i en Skrivelse fra det tydske Kancelli fra Aaret 1800. Der siger det tydske Kancelli, at Skolelærere behøve ikke at have Indfødsret, efter hvad det kongelige danske Kancelli har erklæret, fordi deres Bestikelse ikke konfirmeres af Kongen. Se, det er altsaa Grunden; det er den Antagelse, hvorpaa man endnu har bygget den Sætning, at alle Landets Skolelærerembeder staa aabne for Udlændinge, en Sætning, om hvilken jeg ikke skjønner rettere, end at

den maa betegnes som en haandgribelig Urigtighed, naar man husker, at der i Indfødsrettens § 1 staar, at „alle andre, der have Ret til at udnævne til nogen Tjeneste i Staten, skulle under Borens Unaaede nøie agte paa,“ at ikke Udlændinge bestikkes til disse Tjenester, og at Riikstaten af 15de Februar 1776 siger, at „alle de, som have Ret til at bestikke Nogen til noget Embede eller Tjeneste i vore Stater,“ skulle sørge for i Brevene udtryffeligt at indføre, at den af dem bestiktede Person har de Egenstaber, som ubi Indfødsretten ere fastsatte. Det forekommer mig, at man ikke i fjerneste Maade har Hjemmel til at sige, at Indfødsretten kun skal være en Betingelse med Hensyn til Embeder eller saadanne Bestillinger, til hvilke der enten udnævnes eller dog konfirmeres af Kongen. Jeg mener, at vi have den rene og klareste Hjemmel til at gaa videre og sige, at ethvert offentligt, ialtsald statslig Embede eller Bestilling, det være sig et stort eller lille Embede, en stor eller en lille Bestilling, skal kun kunne tilfalde Saadanne, som ere i Besiddelse af Indfødsret. Dette finder jeg ogsaa er fuldkommen naturligt. Hvorfor skulle de Mænd, hvem vi i alle Henseender dog indrømme den største og fortrinligste Retsskilling, ikke ogsaa have en saadan Ret til først at komme i Betragtning ved Bortgivelsen af offentlige Bestillinger? Det Modsatte vilde være rent unaturligt. Vi give f. Ex. kun de Indfødtte Ret til at stemme med om vort Lands Styrelse, politisk Stemmeret, Ret til at raade med Hensyn til Landets høieste Anliggender; men naar Spørgsmaalet er om Afgang til saadanne smaa Bestillinger, ja, saa lade vi Udlændinge konkurrere. Det forekommer mig virkeligt, at det vilde være at give de Indfødtte Stene for Brød, naar man sagde: Stemmeret maa I nok have; men naar der er Spørgsmaal om Bestillinger, saa skulle Udlændinge kunne konkurrere. Derfor vil jeg efter den Anledning, som dette Lovforslag frembyder, ligesom tillade mig at rette en Opfordring til den høitærede Indenrigsminister om ialtsald at skaffe Rede paa hvorledes Forholdet er i saa Henseende, hvilke Bestillinger der ere forbeholdte de Indfødtte, og derefter drage Omhu for, at Indfødsrettens Bestemmelser i det Omfang, hvori det erkjendes, at Indfødtte ere fortrinnsvis berettigede til Embeder og Bestillinger, ogsaa blive overholdte til Bedste for alle Samfundsklasser, til Bedste for dem, der have Afgang til de smaa Bestillinger, som for dem, der have Afgang til de store Bestillinger. Jeg skal særlig gjøre opmærksom paa, at det er dog underligt, naar man f. Ex. ved Behandlingen af Jernbanelove indskræper den Bestemmelse, at Embeds- og Bestillingsmænd ved Jernbaner, paa hvilke private Selskaber faa Koncession, skulle være Indfødtte, men samtidig ved Statsbanerne ansætter Personer, som ikke fyldestgjøre denne Betingelse. Det er et Princip, som jeg mener, at man maa